

Αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο: η ομάδα εμπειρογνομόνων συνιστά ενίσχυση της διαφάνειας των διαδικτυακών πλατφορμών

Στρασβούργο, 12 Μαρτίου 2018

Στην έκθεση που παρέδωσε σήμερα στην Επίτροπο Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας κα Μαρίγια Γκαμπριέλ, η ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο ορίζει το φαινόμενο και διατυπώνει μια σειρά από συστάσεις.

Οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες συνιστούν να καταρτιστεί κώδικας αρχών τον οποίο θα πρέπει να δεσμευτούν να τηρούν οι διαδικτυακές πλατφόρμες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η έκθεση συμπληρώνει τα πρώτα συμπεράσματα από σχετική δημόσια διαβούλευση και έρευνα του Ευρωβαρόμετρου που δημοσιεύτηκαν επίσης σήμερα. Οι πληροφορίες αυτές θα χρησιμοποιηθούν για την κατάρτιση ανακοίνωσης σχετικά με την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο, η οποία θα δημοσιευτεί την άνοιξη από την Επιτροπή.

Η Επίτροπος κα **Γκαμπριέλ** δήλωσε τα εξής: «*Ευχαριστούμε την ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου, καθώς και την καθηγήτρια Μαντλέν ντε Κοκ Μπούνινγκ για το εξαιρετικό έργο της. Χάρη στην καθοδήγησή της, η ομάδα κατάφερε να τηρήσει τις αυστηρές προθεσμίες. Με όλες τις απόψεις που συγκεντρώσαμε και την εκτενή συλλογική εμπειρογνώσια, έχουμε πλέον στη διάθεσή μας ένα ευρύ υλικό που θα μας βοηθήσει να προτείνουμε συγκεκριμένες επιλογές για την καλύτερη αντιμετώπιση των κινδύνων που συνεπάγεται η εξάπλωση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο.*»

Η πρόεδρος της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου και καθηγήτρια Μαντλέν ντε Κοκ Μπούνινγκ δήλωσε τα εξής: «*Είμαι πολύ ευχαριστημένη με τα αποτελέσματα των προσπαθειών μας, και ιδίως με τη δέσμευση που ανέλαβαν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών πλατφορμών, να τηρήσουν τα μέτρα που συνιστούμε στην Επιτροπή. Πρόκειται για ένα τεράστιο άλμα προόδου στον τομέα της παραπληροφόρησης: δημιουργήσαμε μια ισχυρή βάση για την κατάρτιση κώδικα πρακτικής, με την υποστήριξη ενός πλειονομερούς Συνασπισμού.*»

Ορισμός του προβλήματος από την ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου

Η [έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου](#) επικεντρώνεται ειδικότερα στα προβλήματα που συνδέονται με την παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο και όχι στις ψευδείς ειδήσεις. Οι εμπειρογνώμονες σκοπίμως απέφυγαν να χρησιμοποιήσουν τον όρο «ψευδείς ειδήσεις», διευκρινίζοντας ότι είναι ακατάλληλος για να αποτυπώσει τα περίπλοκα προβλήματα της παραπληροφόρησης, στην οποία συγκαταλέγεται επίσης το περιεχόμενο που αναμειγνύει κατασκευασμένα στοιχεία με πραγματικά περιστατικά.

Στο πλαίσιο της έκθεσης η παραπληροφόρηση ορίζεται ως ψευδείς, ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες που κατασκευάζονται, παρουσιάζονται και προωθούνται με σκοπό το κέρδος ή για να ζημιώσουν το κοινό συμφέρον. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να υπονομεύσουν τις δημοκρατικές διαδικασίες και αξίες και να θέσουν στο στόχαστρο διάφορους τομείς, όπως η υγεία, η επιστήμη, η εκπαίδευση και ο χρηματοπιστωτικός τομέας. Η έκθεση υπογραμμίζει την ανάγκη συμμετοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών σε κάθε πιθανή δράση και συνιστά κατά κύριο λόγο την υιοθέτηση μιας προσέγγισης αυτορρύθμισης.

Η ομάδα συνιστά την προώθηση του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, την ανάπτυξη εργαλείων που δίνουν στους χρήστες και τους δημοσιογράφους τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν την παραπληροφόρηση, τη διασφάλιση της πολυμορφίας και της βιωσιμότητας των ευρωπαϊκών μέσων ενημέρωσης και τη συνέχιση των ερευνών σχετικά με τον αντίκτυπο της παραπληροφόρησης στην Ευρώπη.

Υποστηρίζει επίσης την κατάρτιση ενός κώδικα αρχών που θα πρέπει να δεσμευτούν να τηρούν οι διαδικτυακές πλατφόρμες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μία από τις 10 βασικές αρχές που περιγράφονται στην έκθεση προβλέπει, για παράδειγμα, ότι οι διαδικτυακές πλατφόρμες θα πρέπει να μεριμνούν για τη διαφάνεια των εργασιών τους, εξηγώντας πώς επιλέγονται από τους αλγόριθμους οι ειδήσεις που προβάλλονται. Επίσης, οι πλατφόρμες αυτές ενθαρρύνονται να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα σε συνεργασία με ευρωπαϊκά ειδησεογραφικά πρακτορεία για τη βελτίωση της προβολής

ασφαλών, αξιόπιστων ειδήσεων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης των χρηστών σε αυτές.

Τα μέτρα αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά κατά τη διάρκεια προεκλογικών περιόδων. Τέλος, η ομάδα συνιστά τη δημιουργία πλειονομερούς συνασπισμού με στόχο να εξασφαλιστεί η υλοποίηση, παρακολούθηση και τακτική αναθεώρηση των συμφωνηθέντων μέτρων.

Τα αποτελέσματα των ερευνών αναδεικνύουν τον ρόλο των ποιοτικών μέσων ενημέρωσης

Η Επιτροπή έχει λάβει σχεδόν 3000 απαντήσεις στη [δημόσια διαβούλευση](#) που ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2017. Οι δύο κορυφαίες κατηγορίες στις οποίες η πλειονότητα των ατόμων που απάντησαν πιστεύουν ότι οι ψευδείς ειδήσεις ενδέχεται να ζημιώσουν την κοινωνία ήταν η εσκεμμένη παραπληροφόρηση με σκοπό τον επηρεασμό των εκλογών και των πολιτικών για τη μετανάστευση.

Σύμφωνα με την τελευταία [έρευνα του Ευρωβαρόμετρου](#) (με τη συμμετοχή περίπου 26 000 πολιτών), η αντίληψη της κοινής γνώμης είναι ότι υπάρχουν πολλές ψευδείς ειδήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς το 83 % των ατόμων που απάντησαν δηλώνουν ότι το φαινόμενο αυτό θέτει σε κίνδυνο τη δημοκρατία. Η έρευνα αναδεικνύει επίσης τη σημασία των ποιοτικών μέσων ενημέρωσης: σύμφωνα με τα άτομα που απάντησαν, τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης είναι η πλέον αξιόπιστη πηγή ενημέρωσης (ραδιόφωνο 70 %, τηλεόραση 66 %, Τύπος 63 %). Οι διαδικτυακές πηγές ειδήσεων και οι ιστοσελίδες δημοσίευσης βίντεο είναι η λιγότερο αξιόπιστη πηγή ενημέρωσης, με ποσοστό εμπιστοσύνης 26 % και 27 % αντίστοιχα.

Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώνονται από τη δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με την οποία τη λιγότερη εμπιστοσύνη εμπνέουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι διαδικτυακοί φορείς συγκέντρωσης ειδήσεων, τα ιστολόγια και οι δικτυακοί τόποι, ενώ στο άλλο άκρο βρίσκονται οι παραδοσιακές εφημερίδες και τα περιοδικά, ειδικευμένοι δικτυακοί τόποι και διαδικτυακές εκδόσεις, ειδησεογραφικά πρακτορεία και δημόσιοι οργανισμοί (με ποσοστό άνω του 70 %).

Σύμφωνα με τη δημόσια διαβούλευση, η παραπληροφόρηση είναι εύκολο να εξαπλωθεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επειδή οι ψευδείς ειδήσεις απευθύνονται στο συναίσθημα των αναγνωστών (88 %), διαδίδονται με σκοπό να κατευθύνουν τον δημόσιο διάλογο (84 %) και σχεδιάζονται με στόχο την αποκόμιση κέρδους (65 %). Το ήμισυ των ατόμων που απάντησαν πιστεύουν ότι η εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών μετά τη δημοσίευση της παραπληροφόρησης δεν λύνει το πρόβλημα, καθώς δεν γίνεται αντιληπτή από τα άτομα που είδαν τις αρχικές πληροφορίες.

Ιστορικό

Στην [επιστολή ανάθεσης αποστολής](#) προς την Επίτροπο Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας κα Μαρίγια Γκαμπριέλ, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ της ζήτησε να εξετάσει τις προκλήσεις που δημιουργούν οι διαδικτυακές πλατφόρμες για τις δημοκρατίες μας όσον αφορά τη διάδοση ψευδών πληροφοριών και να δρομολογήσει προβληματισμό σχετικά με τα μέτρα που θα ήταν αναγκαία σε επίπεδο ΕΕ για την προστασία των πολιτών μας.

Η [ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου](#) συστάθηκε για να παρέχει συμβουλές στην Επιτροπή σχετικά με την έκταση του φαινομένου των ψευδών ειδήσεων. Στους 39 εμπειρογνώμονες της ομάδας συμπεριλαμβάνονται εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης, οργανισμών μέσων ενημέρωσης, καθώς και δημοσιογράφοι και μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη αναλάβει πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων: το 2015, μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου, συστάθηκε η ειδική ομάδα «East Stratcom» με επικεφαλής την Υπατη Εκπρόσωπο/Αντιπρόεδρο κα Μογκερίνι με στόχο την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης στις χώρες της ανατολικής γειτονίας της ΕΕ. Επιπλέον, οι πρόσφατες προτάσεις της Επιτροπής για τον **εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας** περιλαμβάνουν διάταξη για την προστασία της ποιοτικής δημοσιογραφίας μέσω της χορήγησης επιγραμμικών δικαιωμάτων σε νέους εκδότες, ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν στο μεταβαλλόμενο ψηφιακό περιβάλλον. Σε επίπεδο ΕΕ, η ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ για τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας παρέχει μια ακόμα πλατφόρμα για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένου ενός εργαλείου για την κατάρριψη εσφαλμένων πληροφοριών από τους πολίτες.

Περισσότερες πληροφορίες

[Έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση](#)

[Πρώτα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης](#)

[Παρουσίαση της έρευνας του Ευρωβαρόμετρου](#)

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Nathalie VANDYSTADT](#) (+32 2 296 70 83)

[Julia-Henriette BRAUER](#) (+32 2 298 07 07)

[Inga HOGLUND](#) (+32 2 295 06 98)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)